

VK&t

NEWSLETTER 3.7. 2024

Nový zákon o hromadných řízeních

ZÁKON O HROMADNÉM OBČANSKÉM ŘÍZENÍ SOUDNÍM

- Dne 24.6. 2024 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen **zákon č. 179/2024 Sb., o hromadném občanském řízení soudním**, který **nabyl účinnosti dne 1.7. 2024**.
- Zákon je **transpozicí směrnice** Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1828 ze dne 25. listopadu 2020 **o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů a o zrušení směrnice 2009/22/ES** a jeho účelem je zakotvit do českého právního řádu nový právní institut, který umožní spotřebitelům účinnější a také hospodárnější ochranu jejich práv a oprávněných zájmů.
- Nová právní úprava stanoví zejména:
  - podmínky, za kterých bude možné **v jednom občanském soudním řízení projednávat a rozhodovat spory týkající se práv nebo oprávněných zájmů více osob** (dále jen „**hromadné řízení**“),
  - upřesnění, kdo může být účastníkem hromadného řízení,
  - postup v hromadném řízení (posouzení přípustnosti hromadné žaloby a hromadné řízení ve věci samé),
  - financování hromadného řízení,
  - náklady hromadného řízení a odměna žalobce,
  - pravidla uveřejňování informací a rejstřík hromadných řízení.

I. ZÁKLADNÍ PRAVIDLA HROMADNÝCH ŘÍZENÍ

- Předmětem hromadných řízení mohou být pouze spory, které vyplývají z právních vztahů mezi spotřebiteli a podnikatelem.
- Spotřebitelem se pro účely nového zákona rozumí:
  - fyzická osoba, která vystupuje mimo rámec svého podnikání nebo povolání, a
  - podnikatel, který zaměstnává méně než 10 osob a jeho roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesáhne 50 mil. Kč.
- Spory v hromadném řízení budou projednávat a rozhodovat jen soudy, přičemž pokud by podle jiných právních předpisů měly být příslušné správní orgány, např. finanční arbitr, Český telekomunikační úřad nebo Energetický regulační úřad, tyto jiné právní předpisy se pro hromadné řízení nepoužijí a rozhodovat bude soud. V prvním stupni bude vždy věcně a místně příslušný **Městský soud v Praze**, čímž má být zajištěn jednotný, odborný a efektivní postup při projednávání hromadných žalob.
- Žalobcem může být jen právnická osoba, která je dle zákona o ochraně spotřebitele zapsaná buď na český seznam oprávněných osob vedený Ministerstvem průmyslu a obchodu (Seznam oprávněných osob | MPO (gov.cz)) anebo na evropský seznam oprávněných osob vedený Evropskou komisí (Cross-border Qualified Entities | EC-REACT (europa.eu)). Žalobcem tedy může být pouze tzv. kvalifikovaná nezisková organizace, příp. více takovýchto osob společně.

- Žalobce vystupuje v hromadném řízení vlastním jménem, je však povinen jednat v zájmu skupiny spotřebitelů. Žalobce je povinen jednat s řádnou péčí, obstarávat podklady a důkazy ve prospěch ochrany práv nebo oprávněných zájmů skupiny spotřebitelů, přijímat a vyřizovat podněty od zúčastněných členů skupiny (spotřebitelů). Žalobce **musí být zastoupen advokátem**.
- Zúčastněný člen skupiny (spotřebitel) není účastníkem hromadného řízení, a to ani jako vedlejší účastník. Přísluší mu však určitá **procesní práva**:
  - právo vzít zpět svoji přihlášku do hromadného řízení, a tedy svou účast na žalobě,
  - právo vyjádřit se k předmětu a/nebo průběhu hromadného řízení,
  - právo na informace o průběhu hromadného řízení,
  - právo nahlížet do spisu,
  - právo podávat námítky proti návrhu smíru, návrhu na změnu hromadné žaloby nebo návrhu na její zpětvzetí a
  - právo vyjádřit se k odvolání.
- Žaloba podávaná v hromadném řízení musí být označena jako **hromadná** a musí z ní být zřejmé:
  - jaké jsou předpoklady pro členství ve skupině,
  - čeho se žalobce ve prospěch členů skupiny domáhá,
  - **skupina, kterou žalobce zastupuje musí mít alespoň 10 členů,**
  - tvrzená práva nebo oprávněné zájmy členů skupiny musí být založeny na podobném skutkovém a právním základu,

- nesmí být podána ve zneužívajícím úmyslu,
- nesmí být financována třetí osobou, která je konkurentem žalovaného atd.
- výši odměny žalobce, pokud ji požaduje, anebo sdělení, že ji požadovat nebude.

II. POSTUP V HROMADNÉM ŘÍZENÍ

- Soud nejdříve **posuzuje přípustnost žaloby**, tj. zda splňuje veškeré zákonem požadované náležitosti. Shledá-li ji přípustnou, stanoví v usnesení předmět hromadného řízení, skupinu s uvedením předpokladů členství ve skupině, uvede výzvu a lhůtu pro přihlašování do hromadného řízení (v rozmezí 2 až 4 měsíce od uveřejnění pravomocného usnesení o přípustnosti hromadné žaloby v rejstříku hromadných řízení), způsob uveřejňování informací o probíhajícím řízení a výši odměny, pokud žalobci náleží.
- **Hromadné řízení ve věci samé** je pak **zahájeno** dnem, kdy je uveřejněno pravomocné usnesení soudu o přípustnosti hromadné žaloby v rejstříku hromadných řízení. Seznam hromadných řízení je aktuálně dostupný na adrese: [Vyhledat řízení mezi podnikateli a spotřebiteli nebo drobnými podnikateli – Justice.cz](#)
- Spotřebitel se může do hromadného řízení **přihlásit** od podání hromadné žaloby až do uplynutí lhůty stanovené pro přihlašování přihlášek. Za přihlášku se považuje i udělení písemného souhlasu se zahájením hromadného řízení před podáním hromadné žaloby.

- **Příhláška** se podává u žalobce, a to na formuláři, který bude uveřejněn Ministerstvem spravedlnosti způsobem umožňujícím dálkový přístup (https://justice.cz/documents/d/hromadne-za-loby/prihlaska_do_hromadneho_rizeni). Příhláška je považována za řádně učiněnou také v případě, že je ve lhůtě pro přihlašování podána k soudu, který vede hromadné řízení v prvním stupni. Soud tyto přihlášky po uplynutí lhůty pro podávání přihlášek postoupí žalobci.
- V hromadném řízení jsou projednávány **jen nároky přihlášených spotřebitelů**. Přihlášením do řízení vznikají spotřebiteli jakožto členu skupiny procesní práva zúčastněného členu skupiny (viz výše).
- Žalobce je následně povinen vyhotovit **seznam zúčastněných členů skupiny** a předložit ho soudu.
- Po uplynutí lhůty pro podání přihlášek a po vyjádření žalovaného připraví soud **plán hromadného řízení**, který uveřejní v rejstříku hromadných řízení. V plánu hromadného řízení soud obvykle uvede:
  - právně významná skutková tvrzení účastníků, která lze považovat za shodná, a
  - právně významná skutková tvrzení, která jsou sporná,
  - které z navržených důkazů provede,
  - termíny a program nejbližších jednání a rovněž
  - určí jednání, na kterých může zúčastněný člen skupiny uplatnit své právo vyjádřit se.
- **Zúčastněný člen skupiny** (přihlášený spotřebitel) se může vyjádřit jen na jednáních určených k tomu soudem. Svůj záměr vyjádřit se musí sdělit soudu předem ve stanovené lhůtě. Pokud zúčastněný člen

skupiny svůj záměr nesdělí, může se vyjádřit jen se souhlasem soudu. Mimo určená jednání může zúčastněný člen skupiny uplatňovat své právo vyjádřit se pouze prostřednictvím žalobce, nestanoví-li soud jinak. Všech jednání se však může účastnit alespoň jako veřejnost.

III. FINANCOVÁNÍ HROMADNÉHO ŘÍZENÍ

- Financování hromadného řízení na straně žalující zajišťuje **žalobce**, který rovněž nese riziko neúspěchu ve věci. Spotřebitelé naopak žádné riziko nenesou a náklady řízení nehradí.
- Soud může na návrh žalovaného nebo v případě pochybností i bez návrhu uložit žalobci povinnost doložit **přehled zdrojů peněžních prostředků** určených na hrazení nákladů spojených se zahájením a vedením hromadného řízení. Pokud žalobce tuto povinnost nesplní, nejsou splněny podmínky hromadného řízení a soud hromadné řízení zastaví.
- Pokud budou peněžní prostředky poskytovány žalobci od právnické osoby, soud bude povinen zjišťovat údaje o jejím skutečném majiteli z evidence skutečných majitelů. Obdobně bude postupovat i u zahraniční osoby či svěřenského fondu.
- Jestliže se ukáže, že financující osoba je závislá na žalovaném nebo se spolu s ním účastní hospodářské soutěže, vyzve soud žalobce k tomu, aby peněžní prostředky odmítl nebo aby ve zdrojích provedl změny. **Tato úprava má zabránit případnému střetu zájmů.**

IV. UKONČENÍ HROMADNÉHO ŘÍZENÍ

- **Smír:** Účastníci hromadného řízení mohou řízení skončit soudním smírem. Návrh smíru uveřejní soud bez zbytečného odkladu v rejstříku hromadných řízení, ledaže se účastníci řízení dohodnou, že se návrh smíru nezveřejňuje. V takovém případě má žalobce povinnost zúčastněné členy skupiny s obsahem návrhu smíru seznámit.
- Zúčastněný člen skupiny může podat k návrhu smíru námitku, a to ve lhůtě 15 dnů od jeho uveřejnění v rejstříku hromadných řízení nebo od seznámení se s jeho obsahem. Po uplynutí lhůty k uplatňování námitek nařídí soud jednání, jehož předmětem bude projednání návrhu smíru a případných námitek.
- Usnesení o schválení smíru nebo usnesení, kterým smír schválen nebyl, soud uveřejní v rejstříku hromadných řízení. Schválený smír má účinky pravomocného rozsudku, a to i vůči všem zúčastněným členům skupiny i žalovanému.
- **Rozhodnutí v hromadném řízení:** Rozsudek ve věci nebo jiné rozhodnutí vydané v hromadném řízení ve věci samé, kterým se hromadné řízení končí, soud rovněž uveřejní bez zbytečného odkladu v rejstříku hromadných řízení.
- Bylo-li hromadné žalobě alespoň částečně vyhověno, je žalovaný povinen zúčastněné členy skupiny o výsledku řízení vhodným způsobem informovat. V ostatních případech má tuto povinnost žalobce.

- V rozsudku soud uvede rovněž identifikační údaje všech zúčastněných členů skupiny s uvedením, zda je jim přiznáno právo nebo oprávněný zájem a u rozsudku, kterým byla žalovanému uložena povinnost něco konat, plnění náležející jednotlivým zúčastněným členům skupiny, způsob splnění povinnosti a lhůtu k plnění. Rozsudek je závazný pro všechny zúčastněné členy skupiny ke dni vydání rozhodnutí.
- V rozsudku, kterým bylo hromadné žalobě alespoň částečně vyhověno, uloží soud žalovanému povinnost zaplatit žalobci odměnu ve výši odpovídající tomu, jak byla uvedena v usnesení o přípustnosti hromadné žaloby.
- **Opravné prostředky:** Pokud soud návrhu žalobce ve věci samé zcela nevyhoví, je žalobce povinen umožnit zúčastněným členům skupiny, aby se k podání odvolání proti rozsudku vyjádřili ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho uveřejnění v rejstříku hromadných řízení. Toto vyjádření se zasílá žalobci.
- Pro podání odvolání běží lhůta 15 dnů ode dne následujícího po dni uplynutí lhůty pro podání vyjádření zúčastněných členů skupiny k odvolání.

V. NÁKLADY HROMADNÉHO ŘÍZENÍ A ODMĚNA ŽALOBCE

- Mezi **náklady hromadného řízení** náleží (mimo nákladů dle § 137 odst. 1 OSŘ stanovených pro individuální soudní řízení) rovněž i účelně vynaložené náklady související s přijímáním přihlášek a vedením seznamu zúčastněných členů skupiny, náklady na uveřejňování informací o hromadném řízení a na předložení důkazních prostředků. Výše odměny za zastupování advokátem pro účely náhrady nákladů hromadného řízení se řídí advokátním tarifem.
- Pokud vystupuje v hromadném řízení **více žalobců**, jsou povinni hradit náklady hromadného řízení společně a nerozdílně.
- **Právo na náhradu nákladů hromadného řízení** lze přiznat a povinnost k náhradě nákladů hromadného řízení lze uložit jen účastníkovi hromadného řízení (tj. žalobci nebo žalovanému) nebo státu.
- **Jednotliví spotřebitelé** náklady řízení nehradí. Výjimečně lze však zúčastněnému členovi skupiny uložit, aby nahradil náklady, které by jinak nebyly vznikly, jestliže je způsobil svým zaviněním, tj. úmyslným nebo i nedbalostním jednáním.
- **Odměna žalobce** přichází v praxi v úvahu pouze u žalob, v nichž se přiznává plnění (např. zaplacení určité peněžité částky). Pokud tedy hromadná žaloba směřuje k uložení povinnosti něco konat, může žalobce v hromadné žalobě navrhnout, aby mu byla vůči žalovanému přiznána peněžitá odměna

v procentuální části z přisouzeného plnění. Právo zúčastněných členů skupiny z přisouzeného plnění se pak v odpovídající hodnotě sníží. Zúčastnění členové skupiny (spotřebitelé), kteří nevložili do hromadného řízení vlastní finanční prostředky a nemají v řízení žádná rizika, se nepřímou podílejí na financování hromadného řízení tím, že se o přiznanou odměnu sníží jim přiznaná plnění.

- Pokud povaha povinnosti něco konat vylučuje, aby byla její procentuální část poskytnuta žalobci jako odměna v penězích, zejména spočívá-li povinnost v provedení prací a výkonů (např. oprava, výměna), může žalobce v hromadné žalobě navrhnout, aby mu byla peněžité odměna přiznána **v paušální výši**.
- Výše odměny žalobce se stanoví již na začátku hromadného řízení, soud ji určí v usnesení o přípustnosti hromadné žaloby. Odměna musí být určena ve výši, která je zejména s ohledem na očekávanou složitost a délku hromadného řízení **přiměřená**. Nesmí však přesáhnout 16 % z přisouzeného plnění nebo částku 2 500 000 Kč, je-li stanovena paušálně.
- Přiznáním odměny není dotčeno právo žalobce požadovat náhradu nákladů hromadného řízení, včetně odměny za zastupování advokátem.

VI. REJSTŘÍK HROMADNÝCH ŘÍZENÍ

- Rejstřík hromadných řízení je **novým informačním systémem veřejné správy**, jehož správcem je **Ministerstvo spravedlnosti**, a povedou ho příslušné soudy.
- Rejstřík bude obsahovat **chronologický výčet jednotlivých hromadných řízení**, v nichž bylo rozhodnuto o přípustnosti hromadné žaloby.
- U jednotlivých hromadných řízení bude soud uveřejňovat, způsobem umožňujícím dálkový přístup, **alespoň tyto údaje**:
  - spisová značka hromadného řízení,
  - označení soudu, který je k projednání hromadného řízení příslušný,
  - identifikační údaje o účastnících hromadného řízení, příp. právních zástupcích,
  - předmět hromadného řízení a skutkový základ hromadné žaloby,
  - předpoklady členství ve skupině,
  - den, kdy byla hromadná žaloba podána,
  - den, kdy bylo zahájeno hromadné řízení ve věci samé, a
  - písemnosti, u nichž tak stanoví zákon nebo o jejichž uveřejnění rozhodl soud.
- Údaje a písemnosti uveřejněné v rejstříku budou veřejně přístupné a každý bude mít právo se s nimi seznámit, nestanoví-li jiný právní předpis nebo nerozhodne-li soud jinak. Pokud bude uveřejňovaná

písemnost obsahovat identifikační údaje zúčastněných členů skupiny, bude třeba písemnost před jejím uveřejněním upravit tak, aby nebylo možné jednotlivé zúčastněné členy skupiny identifikovat.

- **Žalobce bude povinen uveřejňovat v rejstříku hromadných řízení** informace o zahájení a průběhu řízení ve věci samé způsobem, který mu soud určil v usnesení o přípustnosti hromadné žaloby. Žalobce má dále povinnost uveřejňovat informace o hromadném řízení také na svých internetových stránkách.

VII. PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

- **Podle nového zákona bude možné projednat a rozhodnout spory o práva nebo oprávněné zájmy, které vznikly po 24.11.2020, tj. po vydání směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1828 ze dne 25. listopadu 2020 o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů. Individuální soudní řízení zahájená před 25.6.2023 budou dokončena podle dosavadních právních předpisů.**

Věříme, že výše uvedené shrnutí usnadní Vaši orientaci v nové právní úpravě. V případě potřeby jsme Vám plně k dispozici pro poskytnutí doplňujících informací nebo právní asistenci v dané oblasti.

Editor: JUDr. Magda Stárková, advokát, e-mail: starkova@akvk.cz

---

Hlavním cílem Newsletterů je poskytnout základní informace k danému tématu a nelze je považovat za vyčerpávající odborný návod. Obsah této publikace slouží pouze k základní orientaci a nevychází ze specifických okolností jednotlivého případu či individuálních potřeb klienta. Před každým právním jednáním v konkrétním případě doporučujeme si vyžádat odbornou právní pomoc, kterou Vám rádi na základě Vaší žádosti poskytneme.